NORAKSTS
Lieta Nr.A42624108
AA43-0053-11/9

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2011.gada 11.aprīlī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Liniņa,
tiesneši I.Amona un V.Poķis,

piedaloties pieteicējas *I.N.* pārstāvim *N.N.*, pieteicējas *V.N.* pārstāvim *A.N.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras pārstāvei *A.M.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *I.N.* un *V.N.* pieteikuma par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2007.gada 14.maija lēmuma Nr.52-14/75/2353 un 2007.gada 15.maija lēmuma Nr.52-14/77/2421 atcelšanu, sakarā ar *I.N.* un *V.N.* apelācijas sūdzībām par Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 15.jūlija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2007.gada 30.janvārī *I.N.* iesniedza iesniegumu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (turpmāk – Aģentūra vai atbildētāja) Ventspils nodaļā, lūdzot pārrēķināt vecuma pensiju ar represētās personas atvieglojumiem.

Ar 2007.gada 16.marta lēmumu Nr.8172 Aģentūras Ventspils nodaļa nolēma pārrēķināt *I.N.* vecuma pensiju no 2007.gada 1.februāra, ieskaitot viņas apdrošināšanas stāžā bēgšanā no nometinājuma vietas pavadīto laiku no 1946.gada 16.septembra līdz 1951.gada 20.martam trīskāršā apmērā.

Minēto lēmumu *I.N.* apstrīdēja Aģentūras direktorei, lūdzot ieskaitīt laika periodu nometinājumā no 1941.gada 14.jūnija līdz 1946.gada 15.septembrim un bēgšanā no nometinājuma vietas no 1946.gada 16.septembra līdz 1951.gada 20.martam pavadīto laiku seškārtīgā apmērā.

Aģentūra ar 2007.gada 14.maija lēmumu Nr.52-14/75/2353 atstājusi negrozītu Aģentūras Ventspils nodaļas 2007.gada 16.marta lēmumu Nr.8172 „Par pensijas pārrēķinu" daļā par apdrošināšanas stāža aprēķinu.

[2] 2007.gada 30.janvārī *V.N.* Aģentūras Ventspils nodaļā iesniedza iesniegumu, lūdzot pārrēķināt vecuma pensiju ar represētās personas atvieglojumiem.

Ar 2007.gada 15.marta lēmumu Nr.6978 Aģentūras Ventspils nodaļa nolēma pārrēķināt *V.N.* vecuma pensiju no 2007.gada 1.februāra, ieskaitot viņas

apdrošināšanas stāžā bēgšanā no nometinājuma vietas pavadīto laiku no 1946.gada 16.septembra līdz 1951.gada 20.martam trīskāršā apmērā.

Minēto lēmumu *V.N.* apstrīdēja Aģentūras direktorei, lūdzot ieskaitīt laika periodu nometinājumā no 1941.gada 14.jūnija līdz 1946.gada 15.septembrim un bēgšanā no nometinājuma vietas 1946.gada 16.septembra līdz 1951.gada 20.martam pavadīto laiku, kā arī darba periodu Krievijā pēc nometinājuma no 1956.gada 1.augusta līdz 1961.gada 5.jūlijam apdrošināšanas stāžā seškārtīgā apmērā.

Aģentūra ar 2007.gada 15.maija lēmumu Nr.52-14/77/2421 atstājusi negrozītu Aģentūras Ventspils nodaļas 2007.gada 15.marta lēmumu Nr.6978 „Par pensijas pārrēķinu" daļā par apdrošināšanas stāža aprēķinu.

[3] 2007.gada 23.oktobrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *I.N.* un *V.N.* (turpmāk arī – pieteicējas) pieteikums par Aģentūras 2007.gada 14.maija lēmuma Nr.52-14/75/2353 un 2007.gada 15.maija lēmuma Nr.52-14/77/2421 (turpmāk arī - pārsūdzētie lēmumi) atcelšanu. Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.

[3.1] Kaut arī ģimene izsūtījuma gados atradās kopā, *V.N.* izsūtījumā Galējos Ziemeļos pavadītais laika periods no 1951.gada 21.marta līdz 1956.gada 31.jūlijam ieskaitīts apdrošināšanas stāžā pieckārtīgā apmērā, bet *I.N.* turpat pavadītais laiks ieskaitīts apdrošināšanas stāžā seškārtīgā apmērā.

[3.2] Izsūtījumā pavadītie un bēgšanas gadi ir jāreizina ar seši, jo ģimene atradās Jeņisejas rajona Krasnojarskas novadā – Galējos Ziemeļos. Tas izriet no Latvijas valsts arhīva dokumentiem, ko pieteicējas Aģentūrai iesniegušas 2007.gada 30.janvārī.

Ģimene tika izsūtīta uz Suhobuzimas rajonu Krasnojarskas novadā, bet, sākoties karam, ģimeni pārveda uz Jeņisejas rajonu Krasnojarskas novadā. Tur tika pavadīti visi izsūtījuma gadi, to pierāda izziņas, kuras pieteicējām izdotas pases vietā 1956.gada 31.jūlijā.

[3.3] Atbildētāja ir pārkāpusi likuma 1996.gada 1.janvāra likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 1. un 10.punktu.

[3.4] Atbildētājai jāsamaksā katrai pieteicējai par katru pārrēķināto gadu privatizācijas sertifikātu nominālvērtība 28 lati un morālā kompensācija 15 000 latu apmērā.

[4] Aģentūra paskaidrojumos par pieteikumu norāda, ka saskaņā ar likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 1.punkta 10.apakšpunktu politiski represētajiem pavadīto laiku ieslodzījuma vietās, nometinājumā un izsūtījumā, kā arī bēgšanā no šīm vietām ieskaita apdrošināšanas stāžā trīskāršā apmērā, bet Galējos Ziemeļos un tiem pielīdzinātajos rajonos - pieckārtīgā apmērā. Rajonus, kas uzskatāmi par Galējo Ziemeļu un tiem pielīdzinātajiem rajoniem, nosaka Ministru kabinets. Tām personām, kurām šis stāžs noteikts seškārtīgā apmērā, aprēķinātais stāžs tiek saglabāts.

Bēgšanā pavadītais laiks no 1946.gada 16.septembra līdz 1951.gada 20.martam tika ieskaitīts pieteicēju apdrošināšanas stāžā trīskāršā apmērā.

Laika periodā no 1941.gada 14.jūnija līdz 1946.gada 15.septembrim pieteicējas atradās nometinājumā Krasnojarskas novadā Suhobuzimas rajonā. Tā kā minētais rajons nav uzskatāms par Galējiem Ziemeļiem un tam pielīdzināto rajonu, šis periods tika ieskaitīts viņu apdrošināšanas stāžā trīskāršā apmērā.

Likums „Par valsts pensijām" neparedz pavadīto laiku nometinājumā, izsūtījumā un bēgšanā no šīm vietām, kā arī darbu šajās vietās ieskaitīt apdrošināšanas stāžā seškārtīgā apmērā.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 15.jūlija spriedumu pieteikums noraidīts. Spriedumā norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 1.punkta 10.apakšpunkts neparedz ieslodzījumā, nometinājumā vai izsūtījumā pavadītā laika ieskaitīšanu apdrošināšanas stāžā politiski represētajām personām seškārtīgā apmērā pat arī gadījumā, ja persona atradusies Galējo Ziemeļu rajonos.

[5.2] Ar lietas materiāliem tiesa atzinusi par pierādītu, ka 1946.gada septembrī pieteicējas aizbēga no nometināšanas vietas un atgriezās dzīvot Latvijas PSR, ko apliecina Latvijas valsts arhīva 2009.gada 28.maija izziņa Nr.N-6221/N-29.

Ar Latvijas PSR Valsts drošības ministrijas 1951.gada 22.februāra lēmumu nolemts pieteicējas izsūtīt uz iepriekšējo patstāvīgās piespiedu apmešanās vietu Krasnojarskas novadā.

Tādējādi tiesa atzinusi, ka Aģentūrai nebija tiesiska pamata ieskaitīt pieteicēju apdrošināšanas stāžā bēgšanā pavadīto laiku no 1946.gada 16.septembra līdz 1951.gada 20.martam apdrošināšanas stāžā savādākā apmērā, kā tikai trīskārša apmērā.

[5.3] Atbilstoši Ministru kabineta 1995.gada 11.jūlija noteikumu Nr.198 „Likuma „Par privatizācijas sertifikātiem" izpildes noteikumi" 3.pielikuma 8.2.punktam, Jeņisejas rajons Krasnojarskas novadā ir atzīts par Galējo Ziemeļu rajoniem pielīdzinātu rajonu.

Tādējādi tiesa secināja, ka uz apdrošināšanas stāža noteikšanu par nometinājumā pavadīto laiku Jeņisejas rajonā Krasnojarskas novadā laikā no 1951.gada 21.marta līdz 1956.gada 31.jūlijam attiecināmi likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 1.punkta 10.apakšpunktā paredzētie nosacījumi, proti, politiski represētām personām nometinājumā Galējo Ziemeļu rajonos pavadītais laiks ieskaitāms apdrošināšanas stāžā pieckāršā apmērā.

[5.4] Aģentūras lēmums ieskaitīt *V.N.* stāžā nometinājumā Galējo Ziemeļu rajoniem pielīdzinātajos rajonos pavadīto laiku seškārtīgā apmērā uzskatāms par neatbilstošu Augstākās padomes 1992.gada 8.oktobra skaidrojumam, ar kuru novērsta kļūdainā 1990.gada 29.novembra likuma „Par valsts pensijām" 37.panta un Augstākās padomes 1990.gada 29.novembra lēmuma par šī likuma spēkā stāšanās kārtību normu tulkošana.

Likuma „Par valsts pensijām" (*kas stājās spēkā ar 1996.gada 1.janvāri)* pārejas noteikumu 1.punkta 10.apakšpunktā tiešā tekstā noteikts, ka tām

personām, kurām stāžs nometinājumā noteikts seškārtīgā apmērā, aprēķinātais stāžs tiek saglabāts. Tādējādi *I.N.* apdrošināšanas stāžs šajā daļā nav pārskatāms.

Dodot priekšroku tiesiskuma principam iepretim vienlīdzības principam, tiesa atzinusi par neiespējamu *V.N.* apdrošināšanas stāža noteikšanu par nometinājumā no 1951.gada 21.marta līdz 1956.gada 31.jūlijam pavadīto laiku seškārtīgā apmērā.

[5.5] Izvērtējot Iekšlietu ministrijas 1991.gada 31.jūlija uzziņas Nr.3/7-4477, kā arī izziņas Nr.3628 un Nr.6188, tiesa atzina, ka apgalvojums par faktisko pieteicēju atrašanās laiku Galējo Ziemeļu rajonos nav pierādīts ar lietas materiāliem.

[5.6] Tiesa no lietas materiāliem konstatē, ka *V.N.* ir bijušās PSRS teritorijā uzkrāts darba periods laikā no 1951.gada 31.jūlija līdz 1961.gada 5.jūlijam. Minētais darba periods ieskaitīts *V.N.* apdrošināšanas stāžā.

Tiesa nekonstatēja tiesību normas, pamatojoties uz kurām būt apmierināms *V.N.* prasījums minēto darba periodu ieskaitīt viņas apdrošināšanas stāžā seškārtīgā apmērā.

[6] 2009.gada 3.augustā saņemta pieteicēju pārstāvju apelācijas sūdzība par Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 15.jūlija spriedumu.

Apelācijas sūdzībā norādīts turpmāk minētais.

[6.1] Faktu, ka pieteicējas atradās Krasnojarskas novada Jeņisejas rajona Maklakovas ciemā (Galējos Ziemeļos) no 1941.gada 14.jūnija līdz 1956.gada 13.jūlijam, pierāda 1956.gada 13.jūlija izziņas Nr.3628 un Nr.6188, kā arī Valsts arhīva 2004.gada decembra dokumenta Nr.20807 kopijā ir norādīts: „uz iepriekšējo patstāvīgās piespiedu apmešanās vietu". Līdz ar to izsūtījuma un bēgšanas gadi reizināmi ar seši, kā to paredz no 1996.gada 1.janvārā spēkā esošais likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 1.punkta 10.apakšpunkts.

[6.2] Pieteicējas lūdz tiesu konstatēt juridisku faktu par pieteicēju atrašanos nometinājuma vietās.

[6.3] Tiesas spriedumā ir šādas kļūdas: 3.lpp.- „pavadītais laiks no 1996.gada 16.septembra līdz 1951.gada 20.martam"; 8.lpp – „gan *I.N.*, gan *V.N.*"; 9.lpp. – „*V.N.* stāža periods ieskaitīts nevis trīskāršā apmērā, kā to paredzēja tiesību akti, bet gan seškārtīgā apmērā".

[6.4] Pieteicējas lūdz tiesai uzlikt pienākumu atbildētājai pārrēķināt pieteicēju vecuma pensijas no 1996.gada 1.janvāra un samaksāt pieteicējām par katru pārrēķināto gadu privatizācijas sertifikātu nominālvērtību 28 latus, kā arī morālo kompensāciju 15000 latu katrai no pieteicējām.

[7] Aģentūra paskaidrojumos par apelācijas sūdzību norāda, ka pirmās instances tiesas spriedums ir tiesisks un pamatots, bet pieteicēju apelācijas sūdzība noraidāma. Lūdz tiesu ņemt vērā Aģentūras iepriekš sniegtos paskaidrojumus.

[8] Tiesas sēdē pieteicēju pārstāvji uzturēja pieteikumu un apelācijas sūdzību, lūdza pieteikumu apmierināt. Atbildētājas pārstāve apelācijas sūdzību neatzina un lūdza pieteikumu noraidīt.

Motīvu daļa

[9] Noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēju apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[10] No lietas materiāliem izriet, ka atbildētāja, pārrēķinot pieteicējām vecuma pensijas, apdrošināšanas stāžā iekļāvusi trīskāršā apmērā izsūtījumā pavadīto laiku no 1941.gada 14.jūnija līdz 1946.gada 15.septembrim un bēgšanā no nometinājuma vietas pavadīto laiku no 1946.gada 16.septembra līdz 1951.gada 20.martam, kā arī *V.N.* apdrošināšanas stāžā iekļaujot pieckārtīgā apmērā, bet *I.N.* apdrošināšanas stāžā seškārtīgā apmērā nometinājuma vietā pavadīto laiku no 1951.gada 21.marta līdz 1956.gada 31.jūlijam.

Pieteicējas vēlas, lai tiktu pārrēķināta viņu vecuma pensija, apdrošināšanas stāžā iekļaujot seškārtīgā apmērā visus minētos periodus.

Tādējādi pieteikums tiesā iesniegts par *I.N.* un *V.N.* vēl labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu.

Līdz ar to tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi.

[11] Likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 1.punktā noteikts, ka līdz 1990.gada 31.decembrim Latvijas pilsoņiem Latvijas teritorijā un bijušās PSRS teritorijā uzkrātie darba un tam pielīdzinātie periodi, kā arī šā punkta 10.apakšpunktā minētais ārpus Latvijas uzkrātais periods ir pielīdzināts apdrošināšanas stāžam.

Saskaņā ar likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 1.punkta 10.apakšpunktu līdz 1990.gada 31.decembrim (..) apdrošināšanas stāžam pielīdzināts politiski represēto ieslodzījuma vietās, nometinājumā tajā skaitā PSRS Iekšlietu ministrijas Galvenās rūpniecības uzņēmumu celtniecības pārvaldes Nr.907 pārzinātajos darbos un izsūtījumā, kā arī bēgšanā no šīm vietām pavadītais laiks trīskāršā apmērā, bet Galējos Ziemeļos un tiem pielīdzinātajos rajonos - pieckārtīgā apmērā.

Rajonus, kuri uzskatāmi par Galējo Ziemeļu un tiem pielīdzinātajiem rajoniem, nosaka Ministru kabinets. Tām personām, kurām šis stāžs noteikts seškārtīgā apmērā, aprēķinātais stāžs tiek saglabāts.

Ne minētās tiesību normas, ne arī kādi citi normatīvie akti neparedz apdrošināšanas stāžam pielīdzināt politiski represēto nometinājumā un bēgšanā no nometinājuma pavadīto laiku Galējos Ziemeļos un tiem pielīdzinātajos rajonos seškārtīgā apmērā.

Tādējādi nav pamatots pieteicēju arguments, ka likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 1.punkta 10.apakšpunkts paredz apdrošināšanas

stāžā iekļaut laiku, kas pavadīts Galējos Ziemeļos un tiem pielīdzinātajos rajonos nometinājumā un bēgšanā no tā seškārtīgā apmērā. Minētā tiesību norma paredz minēto laiku apdrošināšanas stāžā iekļaut pieckārtīgā apmērā ar nosacījumu, ka nometinājuma vieta atradās Galējos Ziemeļos vai tiem pielīdzinātajos rajonos.

[12] Lietā nav strīda par to, ka pieteicējas kā politiski represētās personas no 1941.gada 14.jūnija līdz 1946.gada 15.septembrim atradās izsūtījumā, no 1946.gada 16.septembra līdz 1951.gada 20.martam atradās bēgšanā no nometinājuma vietas, no 1951.gada 21.marta līdz 1956.gada 31.jūlijam atradās izsūtījumā.

Lietā nav strīda par to, ka pieteicējas no 1951.gada 21.marta līdz 1956.gada 31.jūlijam atradās izsūtījumā Krasnojarskas novada Jeņisejas rajonā, kas saskaņā ar Ministru kabineta 1995.gada 11.jūlija noteikumu Nr.198 „Likuma „Par privatizācijas sertifikātiem" izpildes noteikumi" 3.pielikuma 8.2.punktu ir atzīts par Galējo Ziemeļu rajoniem pielīdzinātu rajonu.

Lietā ir strīds par pieteicēju atrašanās vietu nometinājumā no 1941.gada 14.jūnija līdz 1946.gada 15.septembrim.

Proti, atbildētāja norāda, ka pieteicējas no 1941.gada 14.jūnija līdz 1946.gada 15.septembrim atradās nometinājumā Krasnojarskas novadā Suhobuzimas rajonā, kas neatrodas Galējos Ziemeļos vai tiem pielīdzinātajos rajonos. Savukārt pieteicēju pārstāvji norāda, ka pieteicējas no Latvijas PSR uz minēto vietu tika nogādātas 1941.gadā, bet bada dēļ pieteicējas tika pārvietotas tālāk uz Krasnojarskas novada Jeņisejas rajonu. Pieteicēju pārstāvji norāda, ka māte *L.N.* un viņas bērni – dēls *O.N.*, meitas *V.N.* un *I.N.* minētajā periodā atradās kopā.

[13] Par pieteicēju atrašanās vietu nometinājumā no 1941.gada 14.jūnija līdz 1946.gada 15.septembrim Administratīvā apgabaltiesa lietā konstatē šādus pierādījumus:

[13.1] 1947.gada 27.augustā Iekšlietu ministrijas Krasnojarskas apgabala Suhobuzimas rajona nodaļa, pamatojoties uz 1944.gada 26.novembrī izsniegto dokumentu Nr.102370, izdevusi pasi V-IL Nr.575261 *L.N.* ar atzīmi, ka pase derīga tikai Krasnojarskas novada Suhobuzimas rajona robežās *(lietas III sējuma 15., 16.lapa, tulkojums IV sējuma 34.lapa)*.

[13.2] 1949.gada 1.novembra pieprasījumā Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas Ventspils nodaļas priekšniekam PSRS Iekšlietu ministrijas Krasnojarskas apgabala Suhobuzimas rajona nodaļas priekšnieks informē, ka tiek meklēta no nometinājuma vietas Suhobuzimas rajona Krasnojarskas novada izbēgusī izsūtītā *L.N. (lietas III sējuma 9.lapa, tulkojums IV sējuma 33.lapa)*.

[13.3] LPSR Valsts drošības ministrijas 1951.gada 22.februāra lēmumā „Par nometināšanu iepriekšējā obligātās apmešanās vietā" konstatēts, ka *L.N.* kopā ar dēlu *O.N.* un meitām *V.N.* un *I.N.* kā represētās personas 1941.gadā tika izsūtīti ārpus Latvijas robežām uz apmešanās vietu Krasnojarskas novada Suhobuzimskas rajonā. *O.N.*, *I.N.* un *V.N.* 1946.gada septembrī nelikumīgi

atgriezās Latvijas PSR. Ar minēto lēmumu nolemts *L.N.* ar bērniem *O.N.*, *V.N.* un *I.N.* izsūtīt ar etapu uz iepriekšējo patstāvīgās piespiedu apmešanās vietu Krasnojarskas novadā (*lietas I sējuma 24. - 27.lapa)*.

[13.4] 1951.gada 1.jūnija autobiogrāfijā *V.N.* norāda, ka 1941.gadā viņu kopā ar vecākiem izsūtīja no Latvijas PSR uz Krasnojarskas novada Suhobuzimas rajonu. Krasnojarskas novada Suhobuzimas rajonā viņa dzīvoja līdz 1946.gadam un tur pabeidza sākumskolas 4.klasi. 1946.gadā Latvijas PSR Izglītības ministrijas komisija viņu kopā ar citiem bērniem atveda atpakaļ uz Latvijas PSR. 1951.gada aprīlī viņu kopā ar māti, brāli un māsu nosūtīja atpakaļ uz Krasnojarskas novadu. Tagad viņa dzīvo Krasnojarskas novada Jeņisejas rajona Maklakova ciemā *(lietas III sējuma 61.lapa, tulkojums IV sējuma 35.lapa)*.

[13.5] 1953.gada 1.jūnija autobiogrāfijā *V.N.* norāda, ka 1941.gadā viņu kopā ar māti izveda uz Krasnojarskas novada Suhobuzimas rajona sovhozu „*/Nosaukums/*". Tur nodzīvoja līdz 1946.gadam un pabeidza 4.klasi. 1946.gadā Izglītības ministrijas komisija viņu kopā ar citiem bērniem no Latvijas PSR atveda atpakaļ uz dzimteni. Māte atgriezās 1947.gadā. 1951.gadā māti kopā ar viņu izsūtīja uz Krasnojarskas novada Jeņisejas rajona Maklakova ciemu *(lietas III sējuma 68., 69.lapa, tulkojums IV sējuma 36.lapa)*.

[13.6] 1953.gada 8.jūnijā *I.N.* aizpildījusi Valsts drošības ministrijas Krasnojarskas apgabala pārvaldes anketu, kurā uz jautājumu „kuros rajonos, apgabalos un republikās agrāk tika apmetināts?" atbildējusi „no 1941.gada līdz 1946.gadam Krasnojarskas apgabala Suhobuzimas rajonā" *(lietas III sējuma 131.-134.lapa, tulkojums IV sējuma 32.lapa)*.

[13.7] 1953.gada 16.jūlija autobiogrāfijā *I.N.* norāda, ka 1941.gadā tika izsūtīta uz Krasnojarskas apgabala Suhobuzimas rajona padomju saimniecību „*/Nosaukums/*" 2.nodaļu. 1943.gadā iestājusies skolā un pabeidza 1.klasi. 1946.gadā viņu kopā ar citiem Latvijas PSR bērniem atgrieza dzimtenē. 1951.gadā māti kopā ar viņu izsūtīja uz Krasnojarskas apgabala Jeņisejas rajona Maklakovas ciemu *(lietas III sējuma 136.lapa, tulkojums IV sējuma 37.lapa)*.

[13.8] 1956.gada 31.jūlijā KPFSR Iekšlietu ministrijas Krasnojarskas apgabala milicijas pārvaldes Jeņisejas rajona milicijas nodaļa izdevusi izziņu Nr.6188 *I.N.* pases saņemšanai Jeņisejas rajonā Krasnojarskas apgabalā par to, ka *I.N.* atradās speciālā nometināšanas vietā no 1941.gada 14.jūnija līdz 1956.gada 31.jūlijam, no kurienes tika atbrīvota, balstoties uz Latvijas PSR prokuratūras un IeM lēmumu 1956.gada 13.jūlijā *(lietas I sējuma 31.-33.lapa)*.

[13.9] 1956.gada 31.jūlijā KPFSR Iekšlietu ministrijas Krasnojarskas apgabala milicijas pārvaldes Jeņisejas rajona milicijas nodaļa izdevusi izziņu Nr.3628 *V.N.* pases saņemšanai Jeņisejas rajonā Krasnojarskas apgabalā par to, ka *V.N.* atradās speciālā nometināšanas vietā no 1941.gada 14.jūnija līdz 1956.gada 31.jūlijam, no kurienes tika atbrīvota, balstoties uz Latvijas PSR prokuratūras un IeM lēmumu 1956.gada 13.jūlijā *(lietas I sējuma 10., 11.lapa)*.

[13.10] 1989.gada 17.martā *I.N.* iesniegumā Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas komisijai personu iesniegumu izskatīšanai par nepamatotu administratīvo izsūtīšanu no Latvijas PSR norāda, ka 1941.gada 14.jūnijā visu

viņas ģimeni izveda uz Krasnojarskas apgabala Suhobuzimas rajona kolhozu „*/Nosaukums/*". Māte ar brāli, kuram tolaik bija 13 gadi, kolhozā „*/Nosaukums/*" strādāja līdz 1942.gadam, kad viņu ģimeni sakarā ar badu pārvietoja uz kolhozu „*/Nosaukums/*", kurš atradās Krasnojarskas apgabala Suhobuzimas rajonā, kur viņi dzīvoja līdz 1946.gadam. 1946.gadā Latvijas PSR Izglītības ministrijas darbinieki viņu, māsu un brāli nogādāja uz Rīgas bērnu namu. 1947.gada rudenī uz Latviju atbrauca arī māte *(lietas III sējuma 143.-145.lapa)*.

[13.11] Iekšlietu ministrijas 1991.gada 19.janvāra uzziņā Nr. 3/7-246 norādīts, ka *I.N.* un *V.N.* laikā no 1941.gada 14.jūnija līdz 1946.gada 15.septembrim atradās nometinājumā Krasnojarskas apgabala Suhobuzimas rajonā *(lietas III sējuma 167., 168.lapa)*.

[13.12] Iekšlietu ministrijas 1991.gada 31.jūlija uzziņā Nr.3/7-4477 norādīts, ka *I.N.* un *V.N.* laikā no 1941.gada 14.jūnija līdz 1946.gada 13.septembrim atradās nometinājumā Krasnojarskas apgabala Suhobuzimas rajonā *(lietas III sējuma 98. un 99.lapa)*.

[13.13] 1991.gada 18.jūnijā *O.N.* iesniegumā Iekšlietu ministrijas reabilitācijas daļai norāda, ka 1941.gada 14.jūnijā viņu kopā ar māti *L.N.*, māsām *V.N.* un *I.N.* izsūtīja uz Krasnojarskas apgabalu Suhobuzimas rajonu, toreiz viņam bija 12 gadu. Bet 1951.gadā viņu izsūtīja otrreiz uz Krasnojarskas apgabala Jeņisejas rajonu *(lietas III sējuma 94.lapa)*.

[13.14] Latvijas valsts arhīva 2009.gada 28.maija izziņā Nr.N-6221/N-29 norādīts, ka *O.N.*, kurš bija izsūtīts kopā ar māsām, 1955.gada 13.jūnija iesniegumā Latvijas PSR iekšlietu ministrijai fiksēts, ka Suhobuzimas rajonā sākumā bijuši kolhozā „*/Nosaukums/*", bet 1942.gadā pārbraukuši uz padomju saimniecības „*/Nosaukums/*" otro nodaļu *(lietas I sējuma 169.lapa)*.

[14] Izvērtējot iepriekš minētos pierādījumus to kopsakarā, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka lietā ir pierādīts, ka pieteicējas laikā no 1941.gada 14.jūnija līdz 1946.gada 15.septembrim atradās nometinājuma vietā Krasnojarskas apgabala Suhobuzimas rajonā.

Minēto faktu apstiprina *V.N.* 1951.gada 1.jūnija autobiogrāfija un 1953.gada 1.jūnija autobiogrāfija, 1953.gada 8.jūnija *I.N.* aptaujas anketa, *I.N.* 1953.gada 16.jūlija autobiogrāfija, *I.N.* 1989.gada 17.marta iesniegums Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas komisijai personu iesniegumu izskatīšanai par nepamatotu administratīvo izsūtīšanu no Latvijas PSR, Iekšlietu ministrijas 1991.gada 19.janvāra uzziņa Nr. 3/7-246, Iekšlietu ministrijas 1991.gada 31.jūlija uzziņa Nr.3/7-4477, *O.N.* 1991.gada 18.jūnija iesniegums Iekšlietu ministrijas reabilitācijas daļai.

Minētie pierādījumi kopsakarā ar faktu, ka ģimene no Latvijas PSR tika izsūtīta uz Krasnojarskas apgabala Suhobuzimas rajonu, norāda, ka ģimene nometinājumā laikā no 1941.gada 14.jūnija līdz 1946.gada 15.septembrim atradās tieši šajā rajonā un, pretēji pieteicēju pārstāvju apgalvotajam, netika pārvesti uz Jeņisejas rajonu.

To netieši apliecina arī 1947.gada 27.augustā *L.N.* izdotā pase ar atzīmi, ka pase derīga tikai Krasnojarskas novada Suhobuzimas rajona robežās, kā arī

PSRS Iekšlietu ministrijas Krasnojarskas novada Suhobuzimas rajona nodaļas 1949.gada 1.novembra pieprasījums, no kura redzams, ka tiek meklēta no nometinājuma vietas Suhobuzimas rajona Krasnojarskas novada izbēgusī izsūtītā *L.N.* Proti, lai gan pieteicējas 1946.gadā atgriezās Latvijas PSR, bet māte palika nometinājuma vietā, ievērojot faktu, ka pieteicējas nometinājumā bija kopā ar māti *L.N.* un faktu, ka māte bēga no Suhobuzimas rajona ar šajā rajonā izdotu pasi, minētie dokumenti pierāda, ka pieteicējas pirms atgriešanās Latvijā 1946.gadā nometinājumā atradās kopā ar māti Krasnojarskas apgabala Suhobuzimas rajonā.

Pieteicēju pārstāvji paskaidrojumos tiesas sēdēs norādīja, ka nav pamata ticēt pieteicēju autobiogrāfijās un citos dokumentos rakstītajam, jo pieteicējas izsūtījuma laikā bijušas mazas un krievu valodu nav sapratušas, tāpēc visi dokumenti esot radušies pēc tā laika iestāžu diktāta.

Administratīvā apgabaltiesa minētos apgalvojumus neatzīst par pamatotiem, jo pirmkārt, autobiogrāfijās minētie fakti nav pretrunā ar citiem lietas materiālos esošajiem pierādījumiem [13]; otrkārt, pieteicējas rakstījušas autobiogrāfijas 1953.gadā, kad *V.N.* bija 22 gadi, bet *I.N.* 16 gadi, turklāt pieteicējas nav noliegušas, ka, atrodoties nometinājuma vietā, apmeklējušas skolu, tātad apguvušas arī krievu valodu.

Nav pamatots pieteicēju pārstāvju apgalvotais, ka Aģentūra jau 1992.gada 3.jūnija lēmumā par pensijas piešķiršanu *I.N. (lietas I sējuma 140.lapa)*, ir konstatējusi, ka laikā no 1941.gada 14.jūnija līdz 1946.gada 15.septembrim pieteicēja atradās Galējos Ziemeļos. Minētajā lēmumā atzīme „Gal.Ziem.Apv." atrodas iepretim apdrošināšanas stāža periodam 51.3.21. – 56.7.31., nevis periodam 41.6.14 – 46.9.15, par kuru ir strīds šajā lietā.

[15] Ar lietas materiāliem neapstiprinās pieteicēju pārstāvju apgalvotais, ka pēc izsūtīšanas no Latvijas PSR uz Krasnojarskas apgabala Suhobuzimas rajonu 1941.gadā, ģimene tika pārvietota uz Krasnojarskas apgabala Jeņisejas rajonu.

Pieteicēju pārstāvju ieskatā minēto apstiprina KPFSR Iekšlietu ministrijas Krasnojarskas apgabala milicijas pārvaldes Jeņisejas rajona milicijas nodaļas 1956.gada 31.jūlija izziņa Nr.6188 un izziņa Nr.3628 ([13.8], [13.9]). Tajās norādīts, ka *I.N.* un *V.N.* atradās speciālā nometināšanas vietā no 1941.gada 14.jūnija līdz 1956.gada 31.jūlijam, taču nav norādīta nometinājuma vieta. Līdz ar to Administratīvās apgabaltiesas ieskatā minētās izziņas nepierāda pieteicēju nometinājuma atrašanās vietu izziņās norādītajā laika periodā. Apstāklis, ka izziņas izdevusi Krasnojarskas novada Jeņisejas rajona milicijas nodaļa, norāda, ka pieteicēju dzīves vieta izziņas izdošanas brīdī bija Krasnojarskas novada Jeņisejas rajons, bet par to, ka pieteicējas no 1951.gada 21.marta līdz 1956.gada 31.jūlijam atradās nometinājumā Krasnojarskas novada Jeņisejas rajona Maklakovas ciemā, lietā strīda nav.

Pieteicēju pārstāvji norāda, ka viņu apgalvojumu apstiprina arī LPSR Valsts drošības ministrijas 1951.gada 22.februāra lēmums „Par nometināšanu iepriekšējā obligātās apmešanās vietā". Ar minēto lēmumu nolemts *L.N.* ar

bērniem *O.N., V.N.* un *I.N.* izsūtīt ar etapu uz iepriekšējo patstāvīgās piespiedu apmešanās vietu Krasnojarskas apgabalā. Minētā lēmuma izpildes rezultātā pieteicējas nonāca Krasnojarskas apgabala Jeņisejas rajona Maklakovas ciemā.

Administratīvās apgabaltiesas ieskatā minētais lēmums neapliecina, ka iepriekšējā nometinājuma vieta bija Krasnojarskas apgabala Jeņisejas rajons, jo lēmumā nav konkretizēta iepriekšējā nometinājuma vieta, bet ir norādīts tikai apgabals, uz kurieni pieteicējas izsūtāmas. Turklāt, kā šajā lietā noskaidrots, iepriekšējā nometinājuma vieta Suhobuzimas rajons arī atrodas Krasnojarskas apgabalā, tāpēc, lai gan pieteicējas 1951.gadā nonāca citā rajonā – Jeņisejas rajonā, izdarāms secinājums, ka pieteicējas ir nosūtītas uz iepriekšējo patstāvīgās piespiedu apmešanās vietu - Krasnojarskas apgabalu.

Pieteicēju pārstāvji atsaucas arī uz Latvijas valsts arhīva 2009.gada 28.maija izziņu Nr.N-6221/N-29, kurā norādīts, ka *O.N.* 1955.gada 13.jūnija iesniegumā Latvijas PSR iekšlietu ministrijai fiksēts, ka Suhobuzimas rajonā sākumā bijuši kolhozā „*/Nosaukums/*”, bet 1942.gadā pārbraukuši uz padomju saimniecības „*/Nosaukums/*” otro nodaļu.

Izvērtējot minētajā izziņā norādīto kopsakarā ar pieteicēju autobiogrāfijās minētajiem faktiem un *O.N.* 1991.gada 18.jūnija iesniegumā Iekšlietu ministrijas reabilitācijas daļai norādīto, secināms, ka padomju saimniecība „*/Nosaukums/*” otrā nodaļa arī atradās Suhobuzimas rajonā, līdz ar to apgalvojums, ka pieteicējas kara sākumā tika pārvestas uz Jeņisejas rajonu, lietā nav pierādīts.

[16] Tā kā iepriekš Administratīvā apgabaltiesa atzina, ka pieteicējas laikā no 1941.gada 14.jūnija līdz 1946.gada 15.septembrim atradās nometinājuma vietā Krasnojarskas apgabala Suhobuzimas rajonā, kas saskaņā ar Ministru kabineta 1995.gada 11.jūlija noteikumu Nr.198 „Likuma „Par privatizācijas sertifikātiem” izpildes noteikumi” 3.pielikumu neatrodas Galējos Ziemeļos vai tiem pielīdzinātajos rajonos, tad Aģentūra pamatoti pieteicēju apdrošināšanas stāžā minēto laika periodu iekļāva trīskāršā apmērā, kā to paredzēja likuma „Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 1.punkta 10.apakšpunkts.

Tā kā lietā nav strīda par to, ka no 1946.gada 16.septembra līdz 1951.gada 20.martam pieteicējas atradās bēgšanā no nometinājuma vietas un, kā šajā lietā Administratīvā apgabaltiesa atzina, šī nometinājuma vieta atradās Krasnojarskas apgabala Suhobuzimas rajonā, tad Aģentūra pamatoti pieteicēju apdrošināšanas stāžā minēto laika periodu iekļāva trīskāršā apmērā, kā to paredzēja likuma „Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 1.punkta 10.apakšpunkts.

Ievērojot visu iepriekš minēto, pieteicēju prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu - vecuma pensijas pārrēķināšanu, apdrošināšanas stāžā iekļaujot seškārtīgā apmērā nometinājumā pavadīto laiku no 1941.gada 14.jūnija līdz 1946.gada 15.septembrim un bēgšanā no nometinājuma vietas pavadīto laiku no 1946.gada 16.septembra līdz 1951.gada 20.martam, atzīstams par nepamatotu un noraidāmu.

[17] *I.N.* vecuma pensija piešķirta no 1992.gada 1.jūnija, apdrošināšanas stāžā laika periodu, kas pavadīts nometinājumā Krasnojarskas apgabala

Jeņisejas rajonā no 1951.gada 21.marta līdz 1956.gada 31.jūlijam, ieskaitot seškārtīgā apmērā *(lietas I sējuma 140.lapa)*.

Pieteicēja *V.N.* uzskata, ka arī viņai minētais laika periods apdrošināšanas stāžā jāieskaita seškārtīgā apmērā, ievērojot vienlīdzības principu.

Administratīvā apgabaltiesa *V.N.* viedokli atzīst par nepamatotu tālāk norādīto iemeslu dēļ.

Kā pamatoti atzinusi Aģentūra, *I.N.* apdrošināšanas stāžā laika periods, kas pavadīts nometinājumā Krasnojarskas apgabala Jeņisejas rajonā no 1951.gada 21.marta līdz 1956.gada 31.jūlijam, ieskaitīts seškārtīgā apmērā nepamatoti.

No 1991.gada 1.janvāra likuma „Par valsts pensijām" 37.pants paredzēja nepamatoti represētajiem nometinājumā pavadīto laiku ieskaitīt darba stāžā trīskāršā apmērā. Tajā pašā laikā Augstākās padomes lēmuma „Par Latvijas Republikas likuma „Par valsts pensijām" spēkā stāšanās kārtību" 8.1 punkts noteica, ka darbs Galējo Ziemeļu rajonos un tiem pielīdzinātajos apvidos līdz 1990.gada 31.decembrim ieskaitāms saskaņā ar noteikumiem, kādi bija spēkā līdz likuma „Par valsts pensijām" spēkā stāšanās brīdim (proti, saskaņā ar Nolikuma par valsts pensiju piešķiršanas un izmaksas kārtību 110.punktu minētais darbs ieskaitāms divkāršā apmērā).

Kā norāda Aģentūra, šo divu normu nepareizas tulkošanas rezultātā Aģentūra laika periodus, kad persona atradās nometinājumā Galējo Ziemeļu un tiem pielīdzinātajos rajonos, nepamatoti sāka ieskaitīt seškārtīgā apmērā.

Šāda iestādes prakse turpinājās līdz 1992.gada 8.oktobrim, kad Augstākā Padome sniedza iepriekš minēto divu normu skaidrojumu *(sk. lietas I sējuma 168.lapu)*, no kura izrietēja, ka laika periodu ieskaitīšana nepamatoti represēto personu apdrošināšanas stāžā seškārtīgā apmērā ir nepareiza.

No minētā secināms, ka attiecībā uz *I.N.* tika pieņemts labvēlīgs prettiesisks administratīvais akts, ko iestādei nav pamata atcelt, jo likumdevējs likuma „Par valsts pensijām" (kas stājās spēkā no 1996.gada 1.janvāra) pārejas noteikumu 1.punkta 10.apakšpunktā īpaši noteicis, ka tām personām, kurām stāžs noteikts seškārtīgā apmērā, aprēķinātais stāžs tiek saglabāts.

Tiesiskās vienlīdzības princips, uz kuru atsaucās pieteicēja *V.N.*, nerada tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi, ja salīdzināmā situācija ir prettiesiska. Ja viens ieguvis kādu prettiesisku labumu, tad otrs nevar no Latvijas Republikas Satversmes 91.panta atvasināt sev tiesības arī iegūt šādu prettiesisku labumu, jo tiesību sistēma ir vērsta uz to, lai ierobežotu, nevis izvērstu prettiesiskās situācijas – arī ja atsevišķos gadījumos persona, kas atrodas salīdzināmajā situācijā, balstoties uz tiesiskās paļāvības principu, iegūto prettiesisko labumu var paturēt *(„Par tiesiskās vienlīdzības principu. Par līdztiesību likuma un tiesas priekšā, un diskriminācijas aizliegumu. Satversmes 91.pants. Dr.h.c., Ass.jur., dipl.pol. Egils Levits, Eiropas cilvēktiesību tiesas tiesnesis, – „Latvijas Vēstnesim")*. Tātad tiesiskā vienlīdzība pastāv tiesiskumā un tā nepastāv prettiesiskumā arī ja persona, kas atrodas salīdzināmā situācijā, iegūto prettiesisko labumu var paturēt.

Ievērojot minēto, fakts, ka *I.N.* apdrošināšanas stāžā nometinājumā pavadītais laiks no 1951.gada 21.marta līdz 1956.gada 31.jūlijam ieskaitīts seškārtīgā apmērā, nerada pamatu to pašu prasīt pieteicējai *V.N.*, kas ir salīdzināmos apstākļos ar *I.N.*, jo Aģentūra, pieņemot labvēlīgu lēmumu attiecībā uz *I.N.*, savulaik ir vadījusies no kļūdainas tiesību normu interpretācijas.

Tādējādi *V.N.* prasījums pārrēķināt vecuma pensiju, apdrošināšanas stāžā seškārtīgā apmērā iekļaujot nometinājuma vietā Krasnojarskas apgabala Jeņisejas rajonā pavadīto laiku no 1951.gada 21.marta līdz 1956.gada 31.jūlijam, ir nepamatots un noraidāms.

Savukārt Aģentūra, ievērojot, ka Krasnojarskas apgabala Jeņisejas rajons pielīdzināms Galējiem Ziemeļiem [12], pamatoti *V.N.* apdrošināšanas stāžā minēto laika periodu iekļāva pieckārtīgā apmērā, kā to paredzēja likuma „Par valsts pensijām" pārejas noteikumu 1.punkta 10.apakšpunkts.

[18] Pieteicējas apelācijas sūdzībā izteikuši prasījumu samaksāt pieteicējām par katru pārrēķināto gadu privatizācijas sertifikātu nominālvērtību 28 latus, kā arī morālo kompensāciju 15000 latu katrai no pieteicējām. Minētais prasījums atzīstams par prasījumu par materiālo zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

No lietas materiāliem izriet, ka 2009.gada 8.jūnijā Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu namā saņemts pieteicēju pārstāvju pieteikuma papildinājumi ar reģ.Nr.974, kuros izteikts prasījums par atlīdzinājumu. Izskatījusi minētos pieteikuma papildinājumus, Administratīvās rajona tiesas tiesnese 2009.gada 10.jūnijā pieņēma lēmumu atteikt pieņemt iesniegtos pieteikuma papildinājumus, jo atzina, ka prasījumā par zaudējumu atlīdzinājumu pieteicējas nav ievērojušas šai lietu kategorijai likumā noteikto lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtību. Pieteicējas minēto tiesneses lēmumu nav pārsūdzējušas.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka pirmās instances tiesa nav taisījusi spriedumu par pieteicēju prasījumu par atlīdzinājumu.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 302.panta otro daļu apelācijas instances tiesa izskata tikai tos prasījumus, kuri izskatīti pirmās instances tiesā.

Ievērojot iepriekš konstatēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēju prasījums par materiālo zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzinājumu apelācijas instancē nav izskatāms.

[19] Administratīvās rajona tiesas spriedums ir pamatots un tiesisks.

Rezolutīva daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

noraidīt *I.N.* un *V.N.* pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai pārrēķināt *I.N.* un *V.N.* vecuma pensijas, apdrošināšanas stāžā iekļaujot seškārtīgā apmērā izsūtījumā pavadīto laiku no 1941.gada 14.jūnija līdz 1946.gada 15.septembrim un bēgšanā no nometinājuma vietas pavadīto laiku no 1946.gada 16.septembra līdz 1951.gada 20.martam, kā arī *V.N.* apdrošināšanas stāžā iekļaujot seškārtīgā apmērā izsūtījumā pavadīto laiku no 1951.gada 21.marta līdz 1956.gada 31.jūlijam.

Spriedumu 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja *(paraksts)* S.Liniņa

Tiesneši *(paraksts)* I.Amona

(paraksts) V.Poķis

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese S.Liniņa
Rīgā, 2011.gada 11.aprīlī